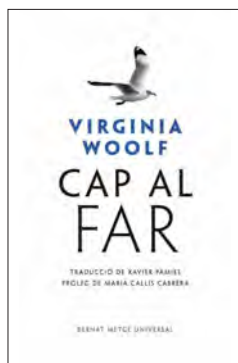

ELS CRÍTICS

literatura
JOSEP GRAS

Seguint els intricats meandres del pensament, com Joyce i Proust, Virginia Woolf administra la veu narrativa entre els diferents personatges que habiten a 'Cap al far'. Novel·la de corprenedora bellesa, en què l'escriptora recrea els estiuieigs de la seva família a la ciutat costanera de Saint Ives, amb la presència de l'imponent far a la llunyania

L'èxtasi, els recers

Cap al far

VIRGINIA WOOLF

Traducció i epíleg de Xavier Pàmies
Pròleg de Maria Callís Cabrera
Editorial Alpha, Bernet Metge Universal
Barcelona, 2022
260 pàgines

Virginia Woolf és, sortosament per al lector, una escriptora que sempre roman a prop; un clàssic indiscutible que manté —com Proust, Joyce, Mann, Dostoievski, Rodoreda, etc.—, una vigència capaç de sorprendre'ns i de meravellar-nos amb cada nova lectura de les seves obres. Opinió que deuen compartir les editorials de casa nostra —a banda, lògicament, d'altres criteris de caràcter comercial—, a la vista de l'embranchida amb què la dama de somriure esllanguit irromp de nou en alguns taulells privilegiats (vegeu l'article "Rere les empremtes de la Woolf", publicat recentment en aquestes pàgines, on Àlex Milian fa un completíssim repàs de les novetats aparegudes al mercat aquests darrers mesos) i a les nostres vides lletraferides.

Hi ha algun títol dels que conformen el corpus d'aquesta novel·lista, assagista, editora i crítica literària nascuda a Londres el 1881 i morta a Lewes el 1941, que destacaríem especialment? Díficil resposta, perquè la narrativa de qui fou membre activa de l'emblemàtic Grup de Bloomsbury és plena d'obres mestres: *Mrs Dalloway* (1925), *The Waves* (*Les ones*, 1931)... i, indubtablement, *To the Lighthouse* (*Cap al far*, 1927; presentada ara amb una nova traducció de Xavier

Pàmies i pròleg de Maria Callís, en una acurada edició de la Casa dels Clàssics i l'editorial Alpha, que s'afegeix a la ja existent d'Helena Valentí a La Temerària).

Cap al far (la inclusió de l'adverbi al títol, segons Pàmies, expressa amb més precisió el sentit de 'direcció' que ja té l'original anglès) és una novel·la amb un important caràcter autobiogràfic. La família de la senyora Ramsay —el marit i vuit fills i filles— estiujeja en una mansió a la costa, prop del mar, amb la presència majestuosa del far a la llunyania. En aquesta estada, els acompanyen convidats com la pintora Lily Briscoe, el senyor William Bankes —més que probables 'alter ego' de Dora Carrington i Lytton Strachey, amics de Woolf—, la parella encara incipient formada per Paul Rayley i la Minta Doyle, el jove i obstinat senyor Tansley, entre altres. La família Stephen —cognom de l'escriptora abans de casar-se amb Leonard el 1912— va estiujejar entre 1882 i 1894 a Talland House, a Saint Ives, un indret costaner a Cornualla ple de vida als estius des d'on es podia contemplar la badia, presidida sempre pel far Godrevy.

Van ser uns anys d'infantesa i d'entrada a l'adolescència realment feliços, tal com els recorda l'escriptora a *Un esbós del passat* (Viena, 2018; escrit entre 1939

i 1940), plens de moments “d’èxtasi” on la nena Virginia se sentia aclaparada per una allau de sensacions: “... molts colors brillants, molts sons clars, alguns éssers humans, caricatures, còmics, diversos moments violents de ser, sempre amb un cercle emmarcant l’escena /.../”. La placidesa d’aquells estius s’estrionca, però, el 1895 amb la mort de la mare i, dos anys més tard, la de la germanastra, Stella. La casa quedà definitivament abandonada.

A la segona part de *Cap al far*, la vil·la on la senyora Ramsay feia de tenaç amfitriona (també sotmesa a angoixes i contradiccions, tot i els instants de veritable “èxtasi”, com els qualifica ella mateixa) resta sola i buida, totalment a la mercè del pas inexorable del temps. La mort sobtada de qui maldava per estrènyer els vincles afectius entre els estadians i l’escat de la Primera Guerra Mundial deixen pas a la desídia i la desolació del paratge.

Durant l’estiu anterior amb què s’inicia el llarg i sinuós exercici introspectiu que duu a terme la senyora Ramsay (la mare de Virginia en molts aspectes; també possiblement una Mrs. Dalloway més lluminosa) al primer tram de la novel·la, el lector anirà coneixent els escassos fets que succeeixen a través del pensament, sensacions, opinions —poques verbalitzades— dels diferents personatges als quals l’escriptora va cedint la veu de manera alternada, passats en darrer terme pel sedàs de la senyora Ramsay. Woolf va construint el relat al voltant del monòleg interior i de la polifonia, amb un ritme que s’adapta a les necessitats evolutives de la història que l’autora d’*Entre els actes* (1941) va modelant de manera magistral.

Malgrat l’actitud de la senyora Ramsay, que vol ser positiva i optimista, sempre amatent als petits gestos i als detalls que sovint passen desapercebuts, hi ha un neguit que recorre el seu soliloqui i és aquesta cerca d’una harmonia prou consistent i estable que doni sentit a la seva existència i a la dels qui estima; un recer on es pugui aixoplugar de les tempestes de la vida, de l’hostilitat del món exterior, dels propis dimonis, i des d’on pugui percebre que hi regna un ordre al seu entorn. Al final, sembla, ho aconsegueix: “I mentre encara somreia va mirar per la finestra (pensant entre si “No hi ha res en aquest món que pugui superar aquesta felicitat”):”

Però és un miratge, com l’arribada tan desitjada al far llunyà; una visió, “la

meva visió”, en paraules de la Lily Briscoe davant del seu quadre, a la conclusió de la novel·la. En el tercer i darrer capítol, alguns dels hostes, entre ells la pintora i el senyor Ramsay, havien tornat al casolot

després del dramàtic interludi marcat per les pèrdues i la guerra, buscant també el seu particular recer. Aquell que, malauradament, Virginia Woolf no va acabar de trobar mai.

HEM D'ACOSTAR-NOS MÉS A VALÈNCIA
de JOSEP PLA
Selecció i introducció
d'Antoni Martí Monterde

NOVETATS 3i4
Edicions Tres i Quatre / València

Pots seguir-nos a **Facebook** i **Twitter**
Visita la nostra bótiga virtual en www.tresiquatre.cat